

OMUL NOU— UN IMPERATIV IMPUS DE REALITĂȚI

■ HORIA
LOVINESCU

Congresul educației politice și al culturii socialiste și, mai ales, marea Expunere făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a prilejuit, între altele, definirea funcției culturii într-un context politic și filozofic atât de vast încât l-aș numi istoric, mi se par încă o dovadă a preciziei științifice cu care intervine partidul la momentul potrivit în toate sectoarele existenței noastre. Tocmai caracterul acesta de necesitate, de oportunitate, în sensul cel mai propriu al cuvântului, îi acordă o însemnătate majoră. Este, în adevăr, încă un prilej de a defini conceptul nostru despre educație politică și cultură, de a pune în lumină interdependența celor două noțiuni, de a face bilanțul activității ideologice în anii care au urmat Plenarei din 1971 și care au fost marcați de documentele de partid de o importanță capitală și, mai ales, este momentul în care apar cu claritate premisele și necesitatea unei noi etape în activitatea ideologico-educativă, necesitate dictată de dezvoltarea impetuoasă a vieții noastre sociale și politice din ultimii ani. Cincinalul revoluției tehnico-științifice nu este de imaginat fără o creștere calitativă și cantitativă a activității ideologice, în toate domeniile. Omul nou nu este un deziderat idealist, el reprezintă un imperativ impus de realități.

Pentru a mă referi la domeniul nostru strict, cred că trebuie remarcat că, în acești ani, în viața teatrală nu s-a urmărit numai aplicarea hotărârilor Plenarei din 1971 și a celorlalte documente de partid, ci că, în spiritul lor, au apărut inițiative creatoare care, în urma Congresului, vor fi dezvoltate și îmbogățite. Am în vedere în special două aspecte pozitive: îndepărtarea de stilul birocratic și manifestarea unui dinamism real în activitatea teatrelor și a forurilor de conducere. Aceasta nu înseamnă, desigur, că a dispărut orice urmă de birocratism și că unele acțiuni bine intenționate nu au rămas încă formale. Pe mine, termenul acesta nu mă înspăimîntă, atunci cînd el nu ascunde inerție, ipocrizie, neputință. În activitatea culturală nu putem găsi întotdeauna, de la început, mijloacele perfecte de realizare a intențiilor noastre. Cadrul formal e o nece-

sitate apriorică, cu condiția ca el să fie umplut progresiv cu substanță vie, pierzînd, astfel, orice urmă de convenționalism.

Cînd spun aceste lucruri, mă gîndesc la supraviețuirea unei oarecare lipse de operativitate în politica de alcătuire a repertoriilor, la improvizările care mai apar în relația teatru-public, ca și în relația teatru-miscarea artistică de amatori; în sfîrșit, la timiditatea cu care sînt încercate formele noi.

Asupra acestor chestiuni voi reveni plecînd de la examinarea sumară, dar concretă, a activității Teatrului „Nottara“.

Pot afirma, fără urmă de demagogie, că Plenara din 1971 a marcat pentru noi un moment de răscruce. Dovadă că nu spun vorbe în vînt sînt înșeși realizările ultimilor ani, consemnate și subliniate de public, de forurile de conducere, de presă — atît în țară cît și în străinătate. Și aici nu e vorba doar de unele succese, asociate cîteodată și cu rezultate mediocre, ci de o restructurare a modului de a gîndi, de respectarea unor coordonate ideologice ferme, de sporierea responsabilității colective, de cîștigarea treptată a simțului perspectivei. Căci, o instituție, ca să fie vie, trebuie să se gîndească pe sine în viitor, să-și proiecteze peste ani viitoarea sa imagine.

Pînă la Plenara din 1971, am condus Teatrul „Nottara“ timp de șase ani. A fost, pentru acest teatru, o perioadă de învioreare, manifestată prin înprospătarea cadrelor, lărgirea repertoriului modern, stimularea debuturilor, găsirea de forme noi și, mai ales, printr-o atmosferă de febrilitate și căutare. Nu e mai puțin adevărat, însă, că neglijanța unor repere ideologice precise și o insuficientă muncă politică au dat naștere și la multe erori și confuzii, la un spirit eclectic, la improvizatii și aproximație. Pot acum judeca lucrurile autocritic, cu deplină franchețe și calm, recunoscînd că sursa principală a erorilor amintite consta în concepția individualistă de conducere. Dar, chiar erorile comise au îngăduit ca, după Plenara din 1971, să putem proceda la o reconsiderare serioasă a activității noastre, reconsiderare care a dat roade, dar care mi

se pare, mai ales, fertilă pentru viitor. Căci, socotesc că procesul este departe de a fi încheiat, el e deschis și renașterea teatrului e doar în mers.

Principalele direcții în care s-a acționat, în urma apariției documentelor de partid, au fost: întărirea organizației de partid și, ca atare, a rolului conducător al partidului în instituție, lărgirea sistematică, progresivă, a conducerii colective, prin crearea a numeroase forme de consultare și deliberare, ceea ce a dus la creșterea sensibilă a sentimentului de răspundere colectivă, în sfârșit, o politică repertorială clară și fermă, în centrul căreia vom așeza, pentru viitorii ani, contribuția noastră la stimularea unei dramaturgii originale, sarcină pe care o considerăm de importanță cultural-istorică.

Avertismentul dat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, că poporul „așteaptă opere de o mai mare valoare, profund educative prin adevărul și forța lor dinamizatoare”, nu poate rămâne fără ecou.

După cum se poate vedea, aceste direcții de acțiune sînt departe de a fi epuizate, ele urmînd să fie dezvoltate în ceea ce aș îndrăzni să numesc noua etapă a Teatrului „Nottara”, etapă care va fi marcată decisiv de prezentul Congres al educației politice și al culturii socialiste. În numele colectivului artistic pe care-l conduc, în numele meu, ca scriitor, doresc să asigur conducerea partidului că vom face tot ceea ce este omenește cu putință ca principiile cuprinse în Expunere să devină însăși rațiunea noastră de activitate pentru viitor.

VOCAȚIA EDUCATIVĂ A TEATRULUI ROMÂNESC

■ CONSTANTIN
MĂCIUCĂ

De la începuturile sale, teatrul românesc și-a asumat o declarată vocație educativă, dar niciodată ea nu s-a exercitat mai intens și mai iradiant decît în această perioadă — fertilizată și purtată spre noi înfăptuiri de spiritul revoluționar al Programului ideologic, de viziunea cutezătoare a Programului partidului — perioadă în care poporul nostru traduce în termenii realității cele mai grandioase proiecte din istoria sa. Spiritul mobilizator al acestui timp mareț, polarizînd monolitice energiile poporului, este însuflețit de personalitatea cu totul remarcabilă a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui activitate focalizează însăși istoria României contemporane.

În Expunerea făcută la Congresul educației politice și al culturii socialiste, străbătută de un incandescent patriotism, în care vibrează simțămintele și sînt cristalizate gîndurile întregului popor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus o nouă și strălucită contribuție, teoretică și practică, ce va înfrîni profund dezvoltarea politică, socială și culturală a țării noastre, în neîntrerupta ei

ascensiune. Precizarea sferei și conținutului umanismului revoluționar, într-o largă perspectivă politică și filozofică, situarea patriotismului socialist pe verticala tradiției naționale și în orizontul societății contemporane, relevarea cu o pregnanță excepțională a fizionomiei spirituale a poporului nostru, examinarea aspectelor fundamentale ale procesului creației literar-artistice, în indisolubila relație dintre artă și politică — pentru a mă referi numai la cîteva din problemele cardinale ale acestui document de partid de valoare deosebită — cuprînd orientări dintre cele mai importante și pentru fundamentarea esteticii marxist-leniniste, pentru definirea originalității spirituale a poporului român, a specificului său național.

Dînd viață înaltele cerințe ale Programului ideologic, orientărilor și indicațiilor din cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu, cultivînd în rîndul colectivelor artistice conștiința activismului cultural, C.C.E.S. a elaborat și a promovat o concepție unitară de dezvoltare a activității teatrale, determinînd o mutație semnificativă în viziunea și orientarea acesteia, eliberînd-o, în mare măsură,